

1. Ochrana přírody

Úkolem ochrany přírody je zajišťovat obnovu a udržení přírodní rovnováhy v krajině a ochranu přírodních hodnot a krás.

Příroda v Česku byla lidskou činností v průběhu staletí výrazně **změněna**, na mnoha místech značně **poškozena** např. těžbou surovin, průmyslovou a zemědělskou činností.

Řada organismů vinou člověka už z přírody nenávratně **vymizela**. Mnohé organismy patří mezi **ohrožené druhy**. Rozlišujeme několik kategorií ohrožených druhů :

a) kriticky ohrožené druhy - jejich další přežití za současného stavu je nepravděpodobné,

b) silně ohrožené druhy

c) ohrožené druhy – jejich početnost se snižuje a pokud nepominou příčiny ohrožení, stanou se silně nebo kriticky ohroženými.

Ohrožené druhy organismů jsou celosvětově i v jednotlivých zemích uváděny v **Červených knihách**.

2. Ochrana přírody

Na území České republiky dnes žije volně přes 30 000 druhů živočichů (z toho 431 druhů obratlovců) a roste více než 2 500 druhů vyšších rostlin.

Např. z našich 82 druhů savců je 30 druhů ohrožených (z toho 8 kriticky), z 278 druhů ptáků je u nás ohroženo 124 (z toho kriticky 35). Pro orientaci uvádím následující tabulku :

Druhy	Živočichové bezobratlí	Živočichové obratlovci	Rostliny	Houby
kriticky ohrožené	33	60	259	27
silně ohrožené	22	86	156	13
ohrožené	36	55	94	6
celkem	91	201	499	46
v %	0,18	47	25	0,46

3. Ochrana přírody

Příklady chráněných kriticky ohrožených druhů :

Rostliny	Živočichové	Houby
bledule jarní	jasoň červenooký	hřib královský
koniklec jarní	listonoh jarní	lanýž letní
kandík psí zub	rak říční, kamenáč	
nepukalka plovoucí	mihule potoční	
vstavač trojzubý	ještěrka zelená	
jeřáb muk	želva bahenní	
	orel skalní	
	sokol stěhovavý	
	kočka divoká	
	vlk obecný	

4. Ochrana přírody

Příklady chráněných kriticky ohrožených druhů – rostlin a hub :

Bledule jarní

Koniklec jarní

Kandík psí zub

Nepukalka plovoucí

Vstavač trojzubý

Hřib královský

5. Ochrana přírody

Příklady chráněných kriticky ohrožených druhů – živočichů :

Rak kamenáč

Jasoň červenooký

Ještěrka zelená

Želva bahenní

Orel skalní

Kočka divoká

Vlk obecný

6. Ochrana přírody

Příklady chráněných silně ohrožených druhů :

Rostliny	Živočichové	Houby
koniklec luční	martináč hrušňový	klouzek žlutavý
chrpa horská	ropucha zelená	
leknín bílý	mlok skvrnitý	
střevíčník pantoflíček	ledňáček říční	
lilie cibulkonosná	čáp černý	
tis červený	sova pálená	
vstavač obecný	křepelka polní	
vstavač vojenský	los evropský	
	vydra říční	
	rys ostrovid	

7. Ochrana přírody

Příklady chráněných silně ohrožených druhů - rostlin :

Koniklec luční

Leknín bílý

Rosnatka okrouhlolistá

Medvědice lékařská

Střevíčník pantoflíček

Chrpa horská

Tis červený

8. Ochrana přírody

Příklady chráněných silně ohrožených druhů - živočichů :

Martináč hrušňový Mlok skvrnitý

Čáp černý

Vydra říční

Rys ostrovid

Los evropský

Ropucha zelená

Ledňáček říční

9. Ochrana přírody

V České republice je ochrana přírody zakotvena již v **Ústavě ČR** (čl.7) a v **Listině základních práv a svobod**. Ochrana přírody se zakotvuje při tvorbě zákonů a vyhlášek, při zakládání státních úřadů a institucí, jež mají dohlížet na ochranu jednotlivých druhů a chráněných území.

Institute zabývající se ochranou přírody :

- a) Ministerstvo životního prostředí
- b) Česká inspekce životního prostředí
- c) Agentura ochrany přírody a krajiny
- d) Státní fond životního prostředí

Kromě uvedených státních institucí se ochranou přírody zabývají i různé nevládní organizace a hnutí.

Nevládní organizace a hnutí :

- a) Český svaz ochránců přírody
- b) Společnost pro trvale udržitelný rozvoj
- c) hnutí Brontosaurus, Duha, Greenpeace, děti Země

10. Ochrana přírody

Chráněná území ČR :

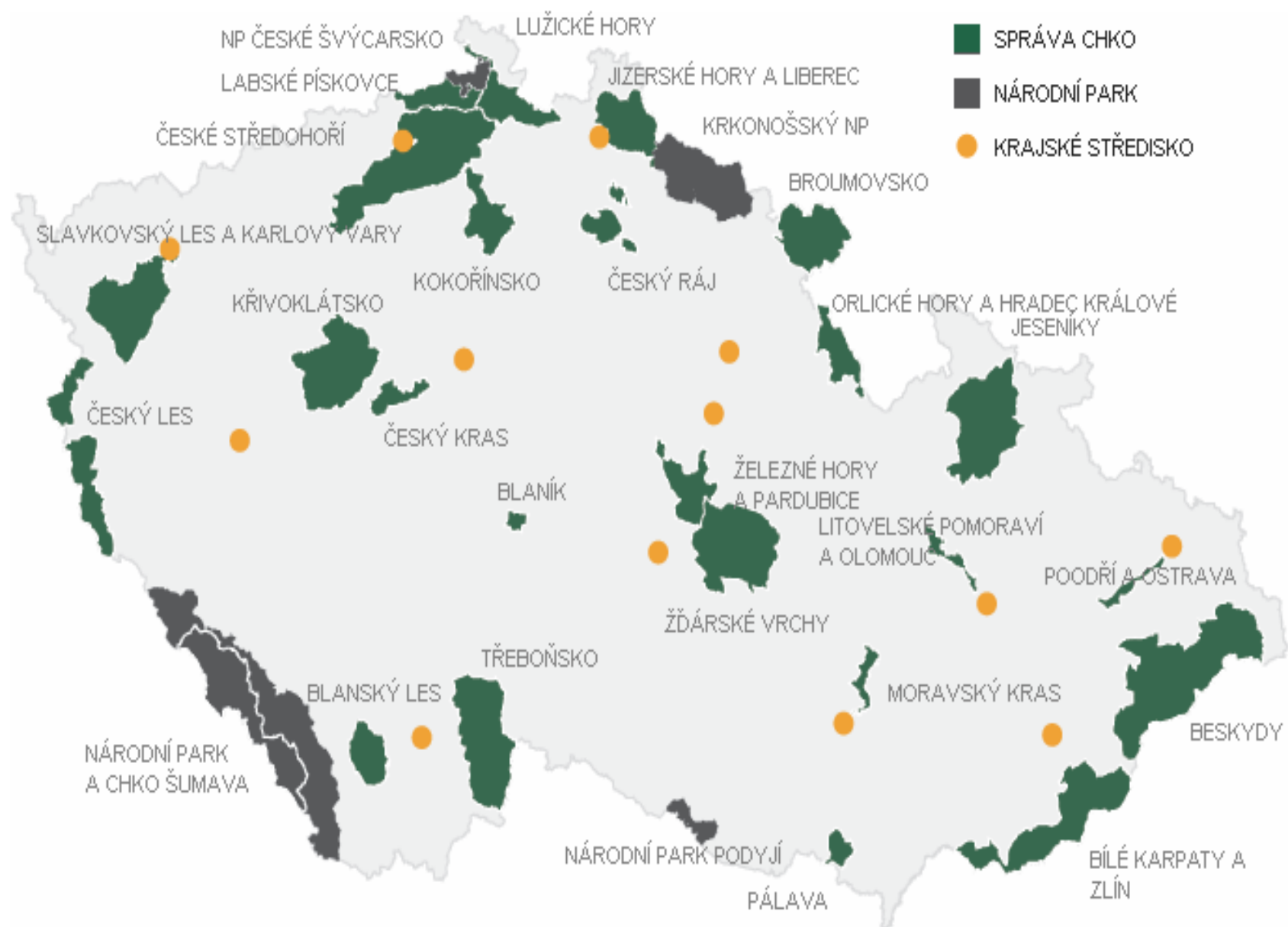
Zvýšená ochrana a péče je věnována ekologicky cenným lokalitám, málo poškozeným lidskou činností . Na území ČR se nacházejí **chráněná území** o celkové rozloze 12 535,7 km², což představuje 15,9 % území. Podle rozlohy a stupně ochrany rozeznáváme tyto typy chráněných území :

1) VELKOPLOŠNÁ :

Kategorie	Počet	Rozloha	
Národní parky (NP)	4	1194,9 km ²	Krkonošský NP, NP Šumava, NP České Švýcarsko, NP Podyjí
Chráněné krajinné oblasti (CHKO)	25	10 867,4 km ²	České středohoří, Labské pískovce, Beskydy, Jizerské hory, Český les, Český kras, Pálava ...

2) MALOPLOŠNÁ :

Kategorie	Počet	
Národní přírodní rezervace	110	Boubínský prales, Praděd, Černé a Čertovo jezero ...
Přírodní rezervace	805	Prachovské skály, Prokopské údolí ...
Národní přírodní památky	113	Pravčická brána, Panská skála (Kamenický Šenov), ...
Přírodní památky	1 412	Orlík u Humpolce, Dobronice u Bechyně, ...
Památné stromy	26 799	dub pod Resslem, lípa v Lužici, stromořadí v Mostě...

11. Chráněná území vyhlášená v rámci mezinárodních programů

1) Biosférická rezervace UNESCO

- Velkoplošná území – cílem zahrnovat všechny biomy na Zemi a jejich reprezentativní ukázky
- V ČR na seznamu 6 biosférických rezervací

Křivoklátsko – jedna z biosférických rezervací

11. Chráněná území vyhlášovaná v rámci mezinárodních programů

2) Natura 2000

- Vytváří členské státy EU
- Předmětem ochrana biologické rozmanitosti

Lom Kurovice – chráněné území v okrese Kroměříž

12. Historie ochrany

- 13. století – zřizování obor pro divokou zvěř – např.: Křivoklátsko
- 19. století – ochrana přírodních zdrojů
- Nejstarší rezervace – Žofínský prales (1838)

13. NP a CHKO v Ústeckém kraji

